

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 9. avgusta 1901.

List 32.

Božji hram.

(Prosto poslovenjeno.)

V dolinici prijazni
Glej mali božji hram;
Tam biva skor pozabljen
Tvoj ljubi Jezus — sam.

Njegovo Srce zvesto
Po tebi hrepeni;
A bridko se pritoži,
Da zvest mu nisi ti.

Čuj, tičice dobравke
Drobné mu pesmice;
Studenček iz pod gore
Šumlja mu hvalnice.

Le samo ti Ga zabiš
In mrzel mimo greš;
Le samo ti se védeš,
Kakor da zanj ne veš. —

A On v ljubezni gleda
Na Tvoje vse poti:
Da vender enkrat vrnil
Do njega bi se ti.

„Zaman!“ — mi milo toži
To Srce iz globin:
„Zaman! vse drugo ljubi,
Le mene ne — moj sin!“ —

Radoslav Silvester.

Gospodovo izpremenjenje.

(6. avgusta.)

Gospod! tukaj nam je
dobro biti.

(Mat. 17. 4)

Ko odidem in vam pripravim mesto, pridem
zopet in vas vzamem k sebi, da bodete tudi vi,

kjer sem jaz. In kamor jaz grem, veste in tudi
pot veste. (Iv. 14. 3—5). Tako je govoril Go-
spod svojim učencem v slovo pri zadnji večerji.
Hotel jih je opomniti, da ako hočejo za njim
priti, morajo z njim in zavoljo njega trpeti. Apo-
stoli so pač dobro poznali označeno pot: bila je
ozka, trda, pot trpljenja in zaničevanja, pot pre-
ganjanja in nasilne smrti. In da bi jih uveril,
da njih trpljenje ne bo zastoj ampak obilo po-
plačano, da bi jih potrdil na potu trpljenja in
nadlog, zato se je izpremenil. Spominj na nje-
govo izpremenjenje in poveljano telo naj bi jih
navdajal z veselim upanjem, da bo Krist „pre-
menil tudi njih revno telo in je vpodobil svojemu
častitljivemu telesu.“ (Fil. 3, 21).

Vzel pa je seboj na goro Tabor le svoje
tri najljubše učence, da bi oni, ki bodo prevzeli
v njegovem kraljestvu na zemlji tako važno
mesto, bili potrjeni v veri v večno in slavno po-
veličanje in naj bi pričali tudi nam, da vse trp-
ljenje zemsko izgine v nič pred nebeškim veli-
častvom. — Sv. Petra si je izbral Jezus za pr-
vaka apostolov in prvaka svoje cerkve; sv.
Ivanu je pokazal prihodnje veličastvo radi nje-
gove deviške čistosti in sv. Jakobu je bilo
prvemu med apostoli preliti zanj svojo kri. Vsi
trije so nastopili pot, katero jim je označil Izve-
ličar, za njim so šli vsi ostali apostoli in pre-
jeli svoje plačilo na cilju, na katerega jih je
privedla trnjeva pot trpljenja. Za njimi moramo
iti vsi, ako hočemo postati deležni iste sreče.
Nismo bili sicer pričujoči poveličanja Sina Bož-
jega, a potrdili so nam to naši vzorniki. Zdaj
smo kakor apostoli otroci božji; ni sicer še očito,
kaj bomo, vemo pa, da bomo, ko se prikaže,
njemu podobni, ker ga bomo videli kakoršen je.
(I. Iv. 3, 2).

Kako veliko mora biti veselje v izveličanju, katero uživajo izvoljeni v nebesih! Peter je videl le kratke trenutke izpremenjenega Izveličarja in videl ga je le z umrljivimi očmi, a bil je ves osupnjen nad njegovim veličastvom; na ves svet je pozabil in zaklical: „Gospod! tukaj nam je dobro biti.“ (Mat. 17, 4). Temu se ne smemo čuditi, sv. Peter ni pretiraval. V primeri z Božjim gledanjem izgine v ničev prah vsa zemeljska velikost, ker strinja v sebi vse, kar je lepega in ljubeznivega v neskončni meri. Ne pravi zastoj sv. Avguštin, ki govori: „Ako bi Bog dal videti svoje obličje pogubljenim, izpremenil bi se v tem trenutku pekel sam v najprijetnejši raj.“

Kdo izmed nas si ne bi želel, da bi tudi kedaj gledal božje obličje in v večni radosti klical s Petrom: „Gospod! tukaj nam je dobro biti.“ Vprašanje je le, če postanemo deležni te neizrekljive sreče; to vednost si je pridržal Bog le sebi, nam pa veljajo besede apostolove, da naj s strahom in trepetom opravljamo delo svojega izveličanja (II. Kor. 7, 15). A zopet nas zagotavlja Izveličar sam, da postanemo deležni nebeške slave, ako potujemo po poti, katero nam je pokazal On sam. Ako hočeš v življenje iti, izpolnuj zapovedi.

Nastopiti nam je torej jedno izmed dveh potij, ki gotovo vodite v nebo: ali pot pokore ali pot nedolžnosti. — Pot nedolžnosti, kako gladka je, a kako malo jih je, ki hodijo po njej: napravijo si čistosti belo lilijo. A tudi za nje je rešitev, druga, sicer trda pot v nebo se jim odpira.

Skušajmo priti po enem izmed teh dveh potov na ono srečno goro Tabor — nebeški Sijon, kjer bomo v poveličanih telesih gledali poveličanega Izveličarja in zavzeti vekomaj slavo peli Bogu in klicali klice radosti:

Gospod! tukaj nam je dobro biti.

L. P.

Sv. Lavrencij.

(10. avgusta)

(Ubožci — bogastvo cerkve.) Rimski namestnik je ukazal sv. Lavrenciju, da naj izroči cesarju cerkvene zaklade. Lavrencij je odgovoril: „O, cerkev je zelo bogata, hočem ti pokazati en del njenega bogastva. Daj mi le nekaj časa, da spravim zapisnik v red.“

Za tri dni je zbral Lavrencij v cerkvi veliko množico starčkov, slepcev, mutcev, hro-

movih in gobovih ljudi, sirot, devic in vdov. Ko je namestnik videl te ubožce, bil je nevoljen in vprašal, kaj to pomeni. Lavrencij je rekel: „Zlato, po katerem hlepiš, je mrtva kovina in vir mnogim pregreham. Pravo zlato je luč sv. vere, katero uživajo ti ubožci. Za največo srečo smatrajo svoje bolečine in težave, ki je potrpežljivo prenašajo. Ti ubožci ne poznajo nič onih pregreh in strasti, ki delajo ljudi tako nesrečne. Glej, ti reveži so oni zakladi, ki sem ti jih obljubil. Vzemi jih in oskrbi za nje, tako boš povečal slavo mesta, pospeševal blaginjo cesarstva in obogatil samega sebe.“

x.

Sv. Hijacint, dominikanec, patron poljski.

(16. avgusta.)

(Konec.)

Toda gorečemu Hijacintu se je zdel dose-danji delokrog v Krakovem preomejen, zato si je želel, da bi tudi v drugih deželah oznanjeval besedo božjo, ustanavljal samostane, napeljeval grešnike na pot pokore ter izpreobračal pogane h Kristovi veri. In odpotoval je v spremstvu nekaterih bratov na apostolsko potovanje med katoličane, razkolnike in pogane. Najprvo je hodil po poljskih deželah proti severju na Prusko in na Pomoransko, oznanjujoč po vseh mestih, koder je šel, božjo besedo. Ustanovil je na tem apostolskem potovanju samostane v Kaminu, Holmu, Kraljevcu, Gdanskem, v Kodanju in na mnogih drugih mestih, obiskal Dansko, Švedsko, Norveško in Litvansko ter tudi tu mnogo ljudi pridobil za Kristovo vero. Vse samostane, katere je Hijacint ustanovil, je blaženi Jordan, drugi general dominikanskega reda, združil v eno provincijo. Prvi provincijal je postal Hijacint, ki pa je to dostojanstvo kmalu odložil, da bi tem uspešneje deloval kot misjonar. In res je potem odpotoval na Velinjsko in v Podolje, kjer je goreče deloval med ondotnimi razkolniki za katoliške resnice, zlasti za zedinjenje z Rimom. Vedno je hodil le peš in brez denarja, s tem se živil, kar je pri ljudeh izprosil, in spal na golih tleh. Zaupal je v božjo previdnost in se ni strašil nikakih nevarnosti, ne hudih zveri, ne zagrizenih razkolnikov, ne divjih paganov. Ko je ustanovil samostane v Levovu in v Halliču, odpotoval je v Bolgarijo in od odondot se je vrnil zopet na Rusko v Kijev. Tu je deloval štiri leta in dosegel mnogo lepih sadov. Mnogo grešnikov je spravil na pot pokore, cele množice razkolnikov privedel v naročje katoliške cerkve.

Izpreobrnil in krstil je veliko število paganov in mohamedancev, ustanovil je tudi v Kijevu cerkev Matere Božje in samostan, v katerem je naselil brate dominikance. Iz Kijeva je potoval po širnih maloruskih pokrajinah ter povsod oznanjeval ljudem božje resnice; ob enem je dopisaval papežu, kako se naj bi uredile cerkvene razmere v teh deželah. Ko je nekoč slišal, da se shajajo pogani na otoku reke Dnjepra ne daleč od Kijeva in opravljajo tam svoje malikovalstvo, namenil se je takoj, da pojde k njim, pridobiti je za vero Kristovo in nadejajoč se, da morebiti doseže mučeniško krono. In odpravil se je na otok. Ko je videl pagane, da so se uprav klanjali velikanskemu drevesu, jim je rekel: „Dobri ljudje, kaj delate? Kje pa imate svojo pamet? Vi izkazujejo božjo čast drevesu, v katerem ni življenja. Vi iščete resnice pri satanu, očetu laži, ki hodi okrog in išče. koga bi požrl!“. Pagani so bili njegovih besedi tako zavzeti, da so se odrekli malikovalstvu in so postali kristijani. V tem času je Hijacint dobil v Kijev poročilo o mučeniški smrti 32 redovnih bratov, katere je sam vzgojil in jih poslal v Bosno in Dalmacijo na apostolsko delovanje, a so jih tamkaj vtopili grdi krivoverci Bogomili radi njihove vere. Ne dolgo potem je izvedel, da so poganski Tatarji 23 bratov kruto umorili v mestu Haliču. Toda te žalostne novice ga niso potrle, ampak je hvalil Boga, da je tolikim duhovnim bratom dodelil mučeniško krono, in si je tudi sam želel mučeniške smrti.

Divji Tatarji, tedaj strah vzhodni Evropi, so l. 1240 pridrvili pod vodstvom Bata h Kijevu in se ga polastili. Hijacint je maševal, ko pride k njemu v cerkev samostanski brat in mu zakliče: „Dragi oče, zbežimo kar najhitreje, ako hočemo uiti smrti pred pagani, sicer je po nas!“ Hijacint je vzel v eno roko ciborij s Telesom Gospodovim, v drugo pa krasno alabastrovo soho Device Marije z oltarja. Oblečen v mašniško obleko je šel naglo iz cerkve, in med tem, ko so Tatarji po hišah plenili, požigali in morili prebivalce, na tihem ubežal z brati iz mesta ter srečno dospel z božjo pomočjo na drugo stran reke in prišel v halički samostan, kjer je pustil soho Matere Božje in se odpočil. Nato je odšel v Krakov, kjer se je med tem časom, od kar ga ni bilo tamkaj, samostanska družina zelo pomnožila. Hijacint je bil tega zelo vesel ter je ostal v tem samostanu, da bi po tolikih mukah in težavah oživil svojega duha in se ukrepil za novo delovanje. Toda tudi tu ni imel počitka in

miru. Komaj, ko se je raznesla novica o njegovem prihodu, prihiteli so k njemu ljudje proseč ga, da bi jim bil vodnik in pomočnik v dušnih in telesnih potrebah. In Hijacint jim je res rad vse storil. Životopisci pripovedujejo, da je tudi sedaj izvršil mnogo čudežev. Na dan sv. Stanislava je izprosil od Boga dvema slepcema, da sta izpregledala, drugič zopet je Bog na njegovo priprošnjo obudil Vislava, sina plemiča Pribislava, ki je v reki Visli utonil.

L. 1245. je Hijacint zopet šel na apostolsko potovanje po poljskih, pruskih in ruskih deželah, kjer je oznanoval besedo božjo ter obiskaval dominikanske samostane ter iz njih v razne kraje razpošiljal goreče misijonarje. Po sporočilu nekaterih je potem potoval po vzhodnih deželah ter prišel celo v Azijo, odkoder se je po letih zopet vrnil v Krakov. Tu je stopil v samostan pri sv. Trojici in se zahvaljeval Bogu, da mu je dodelil potrebnih milosti na vseh njegovih delih. Govoril je svojim bratom tako-le: „Hvalimo Boga, da me je mirno k vam dovedel in hotel, da tudi končam svoje življenje na tem mestu, kjer sem začel delovati kot sin sv. očeta Dominika. A sedaj mi pustite malo časa, da se pripravim na pot v večnost, ter prosite Gospoda Boga in blaženo Devico Marijo, da sta mi v tem na pomoč.“ Te besede so užalostile vse brate, zakaj bili so prepričani, da mu je dal Bog naprej vedeti konec življenja.

Od tega dne ni več šel iz samostana, živel je jako pobožno in strogo po redovnih pravilih. Na predvečer Marijinega vnebovzetja je že čutil veliko slabost, in ko je izprevidel, da se mu bliža zadnja ura, sklical je vse brate in jim govoril: „Predragi sinovi! Bog me že kliče, jutri pride blažena Devica Marija po me. Prosil sem jo dolgo za to milost, da bi na njen praznik zapustil ta svet. Uslišala me je; jutri se že ločim od vas. Za spominj vam zapustim to, kar sem dobil od sv. očeta Dominika: Ljubite se med seboj, imejte zvesto srce do svojih bratov, ohranite natančno uboštvu, pokorščino in čistost. To bodi moja poslednja volja.“ Ko je to izgovoril, utihnil je in se pripravil na poslednji boj. Drugi dan, 15. avgusta l. 1257 zgodaj je še molil duhovne ure ter potem prosil za sv. Popotnico. Ko je prejel sv. poslednje olje in so bratje zanj molili, obrnil je oči k nebu ter začel moliti psalm: „V tebe, o Gospod, sem zaupal in ne bom osramočen na veke.“ A ko je izrekel verz: „V tvoje roke, Gospod, izročam svojega duha,“ zaspal je mirno v Gospodu. Njegovo sveto smrt je Bog naznanil v isti uri njegovi sorodnici bla-

ženi Bronislavi v samostanu premonstratek na Zverincu pri Krakovem. Telo umrlega svetnika je pokopal škof Praudota v samostanski cerkvi sv. Trojice v Krakovem. Na pogreb je prišlo vse prebivalstvo krakovsko. Ljudstvo pa je plakalo, ker je izgubilo svojega dobrotnika.

Bog je proslavil svojega zvestega služabnika tudi po smrti z mnogimi čudeži. Na dan svetnikovega pogreba je v Krakovem s konja padel mladenič Žegota, zlomil si vrat ter takoj bil mrtev. Nesrečni njegovi stariši so ga prinesli k rakvi umrlega Hijacinta ter goreče molili, da bi jim Bog obudil sina na priprošnje tega svetega duhovnika, v katerega imajo veliko zaupanje. In ko je molilo zbrano ljudstvo z žalostnimi stariši v ta namen, vstal je mladenič ter hvalil Boga in sv. Hijacinta za milost oživenja. — Od tega dne je bil Hijacintov grob torišče nadnaravnih dogodkov in verno poljsko ljudstvo je jelo romati k njemu. Papež Klement VII. je Hijacinta proglasil za blaženca leta 1527, papež Klement VIII. pa leta 1594 za svetnika. Klement VIII. je napisal o njem tele znamenite besede: „Nobenega čudeža niso storili svetniki niti starega niti novega zakona, da bi ga ne bil storil tudi Hijacint.“

Dominikanski red obhaja spominj sv. Hijacinta 16. avgusta. Vsi poljski kralji so zaupno klicali tega svetnika na pomoč, zlasti v hudih časih. Slavni poljski kralj Ivan III. Sobieski je, predno je odšel z vojsko nad Turke pred Dunajem, dal brati sv. mašo na grobu sv. Hijacinta in on sam je stregel pri tej maši. In ko je Turke premagal, bil je prepričan, da je k zmagi pripomogla priprošnja sv. Hijacinta. Radi tega je papež Inocencij XI. prištel sv. Hijacinta med zaščitnike poljskega kraljestva in litevske kneževine.

Telesni ostanki sv. Hijacinta so pokopani v krasni kapelici pri cerkvi sv. Trojice v Krakovem, katero so postavili dominikanci l. 1584. Poljsko ljudstvo zelo roma na ta kraj, praznik sv. Hijacinta se jako slovesno obhaja na Poljskem. — O da bi tudi na priprošnje sv. Hijacinta se vrnil v naročje katoliške cerkve vsi oni narodi, med katerimi je živel, trudil se in deloval.

Iz českega: „Církev vítězná — František Ekert“.

— k —

Resnica in dvorljivost.

Po izjavi nekega misleca sta prijateljstvo in složnost temelj in vzrok trajnemu obstoju člo-

veške družbe. Prijateljstvo mora pokazati uljudno in ljubeznivo lice. Uljudnost je duša občevanju in zabava družbe, ki od nje živi. Uljudnost sicer ne veže src, katere je nase potegnila, pa njen jezik umeva vsak in pod njenim varstvom se sladko počiva, akopram ne vselej prav varno.

Omikani človek se vede po zahtevah dostojnosti; dvorljivost je pa tudi družbena obleka, s katero naravno sprideni človek pokriva svoje napake in hudobije, ki bi pa odkrite škodile in bile bližnjiku v spodtiko.

Ko je pesnik Behn Johnson obolel, poslal mu je kralj puhlobesedno pismo in dar. Na to je rekel prevzetni — a odkritosrčni pesnik selu: „Kralj tako ravna z menoj, ker stanujem v ozkih ulicah, povejte mu, da njegova duša biva v istotakih ulicah“. — Dvorljivost zopet pozlati obrabljeni prometni denar ter mu deli prejšnjo ceno in težo. — Dvorljivost zaničevati ali podcenjevati se pravi drsati se po ledu v lesenih opankah.

Kdor bi notranjščino žrtvoval unanji obliki, to je, kdor bi bolj gledal na unanje vedenje kakor na notranjo ceno, podoben je človeku, ki višje ceni pene nego bisere. A plemenito in zlato srce v blišču prijetnosti in dvorljivosti nas spominja biserov, ki sicer ne tvorijo krone, pa jo kinčajo najlepše. Prijatelje nam podari nebo; a pridobivamo si jih pa tudi in sicer laže sami po unanji oliki in ljubeznivem vedenju kakor pa po največjih krepostih ali kakor z darili in dobrotami.

Mnogi se po napornem delu in po vrlem značaju niso mogli povspeti do blagostanja; pa so se ob vsaki priliki skazali dvorljivim do drugih, ali so vprašani dali prijazno pojasnjenje. V obče ljubeznivo so komu postregli ter ga tako rešili iz velike zadrege.

Sledeča zgodba bodi v pojasnjenje, v spodbudo in tudi v posnemo. Pri zelo znanemu vlasularju je vstopil v sobo vojak, govoreč: „Daleko sem od svojega polka, a dopusta mi je kmalo konec, toda ne morem plačati voznine na pošti in ako se ne vrnem pravočasno, zadene me velika kazen.“ Vlasular s sočutjem sluša te besede in podari vojaku zlat. „Bog Vas blagoslovi,“ zakliče vojak, ginjen in presenečen. „Kako naj vam povrnem? Nimam ničesa drugega nego to-le.“ Ob tem potegne iz žepa zamazan papir. „To je recept za voščilo za čevlje. Najbolje voščilo je to. Precej denarja sem za to mazilo dobil od častnikov in sem prodal mnogo steklenic tega mazila. Torej vzemite. Bog daj, da

bi si Vi s tem kaj prislužili v plačilo za to, kar ste meni dobrega storili.“ Vojak je odšel vesel obilnega daru ter se je o pravem času vrnil k svojemu polku. Oni umazani papir pa je bil recept znanega voščila za črevlje „Firme Doy Mortin“ in oni vlasuljar je bil pokojni Doy, čegar tovarna je Londonu v kinč, in čegar palača v Regent-Parku tekmuje z graščinami visokega plemstva na Angleškem. Tako je zlat donesel usmiljenemu in postrežljivemu vlasularju tovarnen in palačo. Hitro je Doy obogatel po načinu, kakor ga je „Danica“ v štev. 16 str. 126 lepo opisala v članku „Kako je mogoče hitro obogateti“. Tako se je pri tem vlasularju lepo zlagala postrežljivost z usmiljenjem in ljubeznijo: Sama uljudnost pa, ki se kaže le samo v zunanji dvorljivosti ali le v izbranih besedah, je prazna. Ona je plodonosna, ki se pojavlja v dejanju, ki bližniku ne le dobro želi, ampak tudi dobro stori. Taka uljudnost prihaja iz usmiljenega srca, je izvor krščanske ljubezni, ki jo značilno opisuje sv. Pavel (I. Kor. 13. 4—7) doslovno: „Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje, ni častilakomna, ne išče svojega, ne da se razdražiti, ne misli hudega; ne veseli se krivice, veseli se pa resnice; vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese“.

Prijetni občevalni običaji dičijo tudi moža, ki bi bil sicer s cela neznamen ali celo grde postave. Ženo bolj kinčajo, nego njene vrojene prednosti. Kako lepo je videti sivolasega ali celo plešastega starčeka, ako ima na sebi snažuo obleko, zlasti belo srajco pa perila. In bodi si sicer še tak revež. Snažen je! Marsikateremu, ki je brezobzirno kršil ta pravila, je bilo to na škodo.

Kraljico Marijo Antoinette je pravi srčni takt spremljal do šafota. Prosila je namreč krvnika za zamero, ker se je na svojem zadnjem potu nehote nekoliko ob njem zadela. Slaba navada, morda sosebnost nam, Slovencem, je čisto kriva, da se nekateri ogibajo najplemenitejih značajev, ker jih ne poznajo. Prevljudni so jim in preolikanji se jim zde. Takih časih tudi spoznati sploh nočejo. Nekteri se morda celo motijo misleč: da je premalo slovensko, če je kdo olikan — preveč. Lepo je, ako se ljudje navadijo uljudnosti, in ako se vzgajajo npravno.

Uljudnost oživlja občevanje, brezobzirnost je pa vselej greni, čisto tudi ustavi. Komur je ljubši nepravda šala ali piker dovtip, nego lastni

mu prijatelj, katerega je žalil po ostrini svoje izjave: tak prijatelja ni vreden. Kdor bližnjika zbada s pikrimi dovtipi, sarkazmi ali nezasluženim očitanjem, temu se bode vračevalo s to isto mero. Ko je nekoč pesnik Schiller igral na flavti, očital mu je sosed: „Ej, ej, gospod Schiller, vi igrate kakor David, a ne tako lepo.“ Schiller pa mu je zbadljivko vrnil: „Vi, gospod J., govorite kakor Salamon, a ne tako modro.“

K gospodu pl. Sever je prihajal bankir Petelin, ki je bil na glasu duhovitega društvenika. Gospod pl. Sever je bil že dalje časa zavidal svojega rivala ter je sklenil spraviti ga v zadrego. Zato ga je nekega večera vpričo vseh tako-le nagovoril: „Jako me veseli, ljubi Petelin, da vas tu vidim in upam, da nam boste zapeli vsake vrste.“ Petelin se je vsedel smeje in videti je bilo, da je gospodarjevo brezvljudnost preslišal v presenečenje navzočih. Sever, ki se mu ni posrečilo vprvič s Petelinom, poskusi v drugič. Razgovarjali so se namreč o človeštvu in o živalstvu, ki se množi sem za Noctovega potopa. Hitro vpraša Sever Petelina: „Učeni gospod, kako pa je mogel Noe vse živali zbrati v svoji barki?“ Petelin brzo in mirno odgovori: „Pač prav lahko, tolika je bila moč njegove čarobne besede. Ko je rekel: Ti konj od izhoda, ti tele od juga pridi, prišla sta oba. In ko je zaupil: Ti osel iz Severa, je tudi ta prišel.“ Gospod pl. Sever je umel in je umolknil zelo osramočen. Družba se je smejala in pritrčila gospodu Petelinu.

Marsikatera šala, ki se javi v zlobnosti, je duši kakor rak. Le nikar neslanih ali debelih dovtipov! Komur je dar prave, zmerne šale ali dovtipa, naj ga nosi kakor meč v nožnici in naj ga ne suče kot blisek družbi v strah. Dovtipu naj so lastni ovčiji zobje: nikakor ne volčji. Komur je lasten zdrav dovtip in ga potem tudi zmerno in previdno rabi, ta more jako prijetno zabavati vso družbo. Kdor je v resnici dvorljiv in ponižen, izogiba se vsemu, s čemur bi pozornost drugih budil. Kdor se radi svojega dostojanstva, radi svojega rojstva, svoje učenosti in radi premoženja povišuje, on nima pojma o pravi izobrazbi. V družini utegne postati nestrpljiv. Takt je boljši memo gotovega denarja. Napuh stori človeka breztaktnega, da celo zdivjanega in je oče zavisti in sovraštva. Talent umeva, kaj je storiti — takt pa uči: kako. Takt čini človeka čislanskega, talent pa le nanj opozori. Talent je premoženje: takt gotovi denar.

— Vsak dober dar pa pride od zgoraj, od očeta svitlobe; tako tudi takt.

Dvorljivosti in taktnege vedenja si moreš prisvojiti z občevanjem v dotičnih olikanih krogih. Še celo duševni velikani so celo mnogokrat okorni v družbi ter dolgočasijo sebe in druge po nepremagljivi skromnosti v občevanju. Shakespeare, Nevton in Byron so bili jako bojazljivi ljudje. Kakor človeka v prvič ugledamo, tako ga često sodimo za v prihodje. Se ve, da se v tem lahko precej zmotimo. Vsiljivo in predrzno vedenje odbija, bojazljivo molčeče pa tudi nima privlačnosti. Dandanes boš redom našel malo skromnega vedenja, pač pa često zadel na odurno obnašo. Gotovo pa je, da vedra, mirnotna postrežljivost, združena z mikalno priprostostjo všečuje povsod, kjerkoli se javlja.

Velik mik je večini ljudi novo znanje. Hitro navdušenje je znak nezrelega duha. Ako nam všečuje človek, ki ga natančneje še ne poznamo, ne prenačimo se nadeč mu polnega zaupanja in odkrivajoč mu svoje srce.

Župnik Alojzij Kummer.

(Konec prihodnjič.)

Novodobna vera.

Ves svet je razdeljen v dva tabora, v dve strani. Na eni otroče zaupanje, verska gorečnost in zvesto izpolnjevanje božjih zapovedi, na drugi pa temni dvomi, nevera, indiferentizem, materijalizem in pan-teizem.

Zloglasni racijonalist David Friderik Straus pravi o nujnosti in potrebnosti verskega naziranja: „Kakor so sicer različna človeška naziranja, v tem se vendar vjemajo, da smatrajo nagib k veri kot neko prednost, da celo kot plemenitniški naslov človeške narave.“ Tako govori protestant racijonalist Strauss.

Zato hoče tudi moderno naziranje imeti svojo vero, seveda tako, kakoršna ugaja bolj telesu kakor duši. „Vsaj je vse eno, kar verujem, da le dobro živim.“ Tako pravijo. Tako torej!

Glejte! Popotnik se izgubi v puščavi. Tema megle . . Truden je od poti in izmučen. Išče steze, pa je ne more dobiti. Zmirom se vrti okoli istega mesta. Tedaj pa se mu prikaže zal deček in mu reče: „Ako hočeš priti prav, pojdi po tej poti.“ In potnik bi mu odgovoril: „Vsaj je vse eno, naj grem naprej ali nazaj, na levo ali desno: nekam peljejo gotovo vsa pota.“

Vidite! taki potniki ste vi, dvomljivci!

Krist, Gospod je prišel iz neba na zemljo, prinesel nam je vero in učil nas je samo ene vere.

„Eno telo in en duh; en Gospod, ena vera, en krst, en Bog in oče vseh“ pravi sveti Pavel (Efež. 4, 4—6).

Kdor pa ne verjame, niti ne vsprejme ene same verske resnice, ta naj čuje drugi stavek večne Modrosti: „Kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ (Mark. 16, 16.) Vsakdo, kdor ne veruje, hiti v svoje pogubljenje. In to toliko bolj, ker izgubi z vero tudi po Kristu postavljene sv. zakramente, ki so „studenci milosti“. Zvezati, združiti se moramo z Jezusom. In ona vez, ki nas spaja, je resnica, besede so onega, ki je bil sam: „pot, resnica in življenje.“

Torej more biti le prava vera sredstvo v dosego blaženstva. In tudi oni, ki ni po lastni krivdi zunaj edinoizveličalne cerkve Kristove, tudi oni je na škodi.

A s cela pogubna mu je ta krivda le tedaj, ako jo spozna kot tako in se je vendar trdovratno drži in se brani sprejeti vseh po Kristu razodetih resnic. S tem je postal sovražnik Kristov in njegova obsodba se glasi: „Kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sinu Božjega.“ (Jan. 3, 18.)

F. S.

Preganjanje katoliške cerkve na Francoskem.

Vedno bolj divja srditi boj, ki ga je pričelo prostozidarstvo francosko proti cerkvi katoliški in njenim napravam. Vlada sama, katere člani so sami framačoni-prostozidarji, s krepko roko podpira in celo vodi to cerkvi in družbi pogubno gibanje. Samo nekaj izgledov.

Nadškof Cambraiški se je mudil meseca junija v Denainu na birmovanju. Kar pride županov odlok, ki nadškofu prepoveduje, da bi smel iti v duhovskem svojem oblačilu na čelu procesije v cerkev. Ko je hotel nadškof navzlic temu oditi iz župnišča z birmanci v cerkev, stopil je predenj policijski komisar in mu to zabranil.

V Marseille je divjala l. 1720 kuga; prebivalstvo se je zaupljivo zateklo k Srcu Jezusovemu — in kuga je pojenjala. V spominj na to se je obhajala v tem mestu vsako leto zahvalna procesija v čast presv. Srcu. Že dolgo vrsto let sem je oblastvo prepovedovalo procesijo; zahvalna pobožnost se je vršila le v cerkvi. Letos so obstopili socijalisti in revolucionarci, nahujskani od prostozidarjev, stolnico, kjer je bilo zbrano verno ljudstvo. Z nesramnimi klici, kletvinami in grdimi pesmami so motili službo božjo. Policija se za to seveda ni zmenila. Ko so se pa verniki vračali iz cerkve, napadala jih je podivjana druhal s kamenjem in orožjem. Mnogo jih je bilo težko ranjenih.

Na praznik Srca Jezusovega so na več krajih razobesili trobojno zastavo francoske republike, na nji pa pritrjeno sliko Srca Jezusovega. Policija je dobila naglo ukaz, da odstrani zastave.

Če pomislimo, da je prepovedano po francoskih mestih prikazati se duhovniku v svojem duhovskem oblačilu, v talarju; ako po več krajih celo križev ne smejo postavljati na grobove svojih dragih, — potem

ne vemo, ali je mogoča še bolj strastna gonja proti cerkvi katoliški.

Prejšnji mesec je sklenila takozvana „budgetna“ komisija poslanske zbornice v Parizu, da se odpravi služba francoskega poslanika pri sv. očetu v Vatikanu. Doslej imajo namreč vse večje države svoje poslanike v Rimu pri papežu, ki zastopajo tam svojo državo in svojega vladarja. S tem priznavajo države in vladarji, da je papež popolnoma samostojen, nikomur podložen, in njim jednak vladar tudi na zemlji. — To je bodlo dolgo vse nasprotnike sv. cerkve, in boli jih še sedaj. Zato so zašli prostozidarji francoski tako daleč, da so sklenili prej omenjeni predlog: Francija ne bode več vzdrževala svojega zastopnika v Vatikanu.

„Društveni zakon“, ki je naperjen največ proti verskim družbam in redovom, je vsprejel tudi najvišji zakonodajalni zbor, starešinstvo ali senat. Sedaj bo veselje po ložah židovskih framazonov, ko bodo odpravljali samostane, podili marljive redovnike v svet in grabili samostansko premoženje!

Grozno vpitje se razlega proti šolskim bratom, kaki nazadnjaki so, da se samo rede in da se mladina pri njih ničesar ne nauči. Namesto družega odgovora evo sledeči podatek:

Na pariški svetovni razstavi so dobili samostanski šolski bratje 57 odlikovanj: 3 velika darila, 13 zlatih, 21 srebrnih in 14 bronastih svetinj ter 6 častnih diplom.

Z odlokom od dne 14. dec. 1900 je imenoval predsednik francoske republike Loubet na predlog zunanjega ministra vitezom častne legije jezuita o. Emila Becker, ker se je odlikoval v boju, ko je tako pogumno branil kristijane in tako izborni vodil obrambo mesta Hien-hiena. — Taki so oni razupiti „brezdomovinci — ultramontanci.“

N.

Razgled po domovini

Iz Trnovega pri Ilirski Bistrici. Od vseh strani naše velike župnije je hitelo v nedeljo 21. t. m. ljudstvo na prijazni grič, na katerem se dviga starodavna župna cerkev, posvečena sv. apostolu Petru. Pa tudi iz bližnjih Istrijskih župnij iz Pograja in Jelšan, z Berkinskih hribov in s Pivke so stopale trume ljudij v lepem, poletnem jutru proti Trnovemu. Kaj pač vleče danes praznično oblečene množice v Trnovo? Vsekakor se vrši tam kaj vrlega in častiljivega, ker ljudje so jasnega, veselega lica, bere se jim že na obrazu radost in zadovoljnost.

In res — izvrši se danes v Trnovski župni cerkvi prva sveta daritev, „nova maša“, katero bo Neskončnemu daroval mladomašnik, goriški bogoslovec, kapucinski redovnik o. Ferdinand Stadler, rojen v Zarečju, v župniji Trnovski. Prostorna cerkev sv. Petra ni še polovice te množice ljudstva obseči zamogla; mnogo več jih je stalo krog cerkve, ker niso imeli prostora v Božji hiši. Ob 10. uri se je pomikal velik spreved med slovesnim zvonjenjem, a brez streljanja, kar nam je posebno ugajalo, proti cerkvi. Za krasno zastavo sv. Frančiška, očeta reda, kateremu pripada

novomašnik o. Ferdinand, je šla dolga vrsta tretjerednikov in udov Marijanske družbe, za njimi beloblečene deklice, duhovniki z novomašnikom, bližnji sorodniki in nekaj malo povabljenih gostov. Na strani novomašniku je šel kot arhidijakon gosp. Vremski, župnik Ivan Škrjanec in oče novomašniku siv starček.

Omeniti nam je še, da je bila cerkev za to slovesnost lepo prenovljena in okitena. Pele so pri božji službi naše č. šolske sestre s svojimi gojenkami, pele so lepo in strogo cerkveno. Slevnost je pa poveljal z lepim in ginljivim govorom naš domačin, vrli goriški duhovnik veleč. g. Josip Ličan. Leta in leta bodo ljudje pomnili krepke, navdušene besede, katere so slišali iz lece o lepi pobožnosti. Po dokončani slavnosti je umirovljeni duhoven, slovenski pisatelj č. g. Janez Bilc v svoji hiši pogostil duhovne, sorodnike in nekaj malo povabljenih gostov. Tu se je napivalo sv. očetu papežu in slavljencu novomašniku, katerega naj Bog zdravega, čvrstega in delalnega ohrani mnoga in mnoga leta. — V četrtek po slavnosti nove maše so pa zbrale naše č. šolske sestre „de Notre Dame“ v svojem krasnem, novem samostanu veliko množico ljudij, domačih in tujih, posebno starišev, šolaric in vzgojenek, da bi slišali, kaj so se njihove deklice v 10 mesecih učile in naučile. Mladi menih-novomašnik je imel zjutraj v prelepi samostanski kapeli zahvalno Božjo službo. Po sv. maši se je vršilo izpraševanje. V bližnji dvorani je bilo razstavljenih brez števila ročnih del od priproste nogovice in zakrpane srajce do najlepših predmetov, katere smo občudovali. Popoldne o 2. uri so pa vzgojenke deklamovale in igrale na glasovirju, na goslih in harmoniju ter pele veliki spev „štiri letni časi“ ubrano in dovršeno. Cearska pesem je končala lepo veselico. Ko se je še veleč. g. dekan iz Hrušice Ant. Rogač zahvalil vrlim šolskim sestram za njih trud in delanost pri vzgoji naših deklic, zapustili so vsi udeleženci hvaležni in zadovoljni samostanski zavod.

Groza in strah, katerega so prouzročili cerkveni roparji, ki so v naši okolici v par tednih oropali in oskrunili 5 cerkva in 4 kapelice, se je nekoliko že polegel, vendar so ljudje še vedno zelo v skrbi, ter stražijo božje hiše in vsakega potepuha in klača s paznim očesom zasledujejo. Naše ljudstvo je tako razkačeno, da bi bilo v srdu raztrgalo roparja, da ga so vdobili v pest. Polovili so tu in tam kakega sumljivega postopača; pa pravega menda še nimajo v rokah.

—i—

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec julij 1901.

Posvečevanje nedelj.

b) Posebni nameni.

9.) **Sv. Roman.** Novoposvečeni mašniki. Spreobrnitev brezverskih starišev.

10.) **Sv. Lavrencij.** Stanovitnost v sv. veri. Bolnišnice Katoliška mladeniška društva.

11.) **Sv. Filomena.** Uboge italijanske redovnice. Cesar avstrijski. Duhovniki in obhajanci.

12.) **Sv. Klara.** Slovenke. Ženske redovniške šole in vzgojevalnice. Krščanska ženska društva. Hudo izkušani.

13.) **Sv. Ivan Berchmans.** Slovenska učeča se mladina. Izvolitev poklica. Pospeševalci molitvenega apostoljstva in pobožnosti Srca Jezusovega.

14.) **Sv. Atanasija.** Udove in sirote. Dela krščanskega usmiljenja. Katoliški dnevniki.

N.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

Zahvale

S hvaležnim srcem naznanjam očitno zahvalo Bogu, Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Antonu, sv. Karolu in drugim svetnikom, po katerih priprošnjah sem zadobila ljubo zdravje.

Idrija, 1. avgusta 1901.

Karolina Nagode

* * *

Čast in hvalo Bogu, Materi Božji, sv. Jožefu in sv. Antonu za večkratno ozdravljenje, posebno še iz letošnje hude bolezn.

Idrija, 1. avgusta 1901.

Frančiška Šinkovec *)

* * *

Že večkrat v življenju sem se prepričala o mogočnem varstvu preblazene Matere Marije. Sedaj v svoji bolezni sem s posebno velikim zaupanjem začela rabiti lursko vodo in sem tudi opravljala devetdnevniško k presv. Srcu Jezusovemu, k Lurski Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Antonu Padovanskemu in sv. Frančisku Serafinskemu. Vsišana sem bila in zato s tem izpolnujem svojo obljubo s pristrčno zahvalo. — Zatekajmo se vsi radi v dušnih in telesnih potrebah k presv. Jezusovemu Srcu, k Materi Božji in k ljubim svetnikom Božjim in ne bomo osramočeni.

P. J. Marijina hči v Idriji.

Raznoterosti.

Bčja sodba. Prebivalci mesta Herbiers v Franciji so praznovali l. 1891 prav slovesno svojega župnega priprošnjika sv. Lavrencija. Poulična svojat se je norčevala iz cerkvenih obredov in zaničevala ljudi, ki so se pobožno vdeležili slovesnosti. Še isti večer jih doleti silna kazen. Ob devetih pokličejo g. župnika: „Hitro, hitro, tega in tega je zadel mrtvoud“. Župnik, pride in najde dotičnika v nezavesti. V malo trenutkih na to umrje. Bil je izmed zjutranjih razgrednikov. Ob pol najstjih hiti župnik k drugemu bolniku. Umril je kakor prvi. Kmalu na to ga zopet pokličejo. Ob eni umrje že ta tretji zaničevalec zadet istotako od mrtvouda. Ob petih zjutraj hiti gospod zopet k bolniku. Vtila se mu je kri. Bil je še pri zavesti in po posebni božji milosti se je spravil z Bogom. Bil je ta 4. nesrečnež boljši od svojih tovarišev in norčeval se je le bolj iz prešernosti in da se je pokazal! — nego iz zlobnosti, za to mu je bil Bog milostljiv. Strašna zgodba, ki se je izvršila 10. av-

*) Sv. maša v zahvalo in na Vaš namen je bila opravljena nedeljo, 4. t. m., v okrogeljski domači kapelici pri sv. Cirilu in Metodu.

Uredništvo.

gusta l. 1890 v imenovanem kraju, potrjuje dovolj jasno besede sv. Pavla: „Nikar se ne motite! Bog se ne pusti zaničevati“.

Kapelan Matej Sušnik.

Jeza — huda strast. Kako škodljiva in kako huda strast je jeza! Grdo je videti jeznega človeka. Tisto dostojanstvo, ki ga sicer diči in se mu bere na obrazu, mu izgine v jezi — ta strast ga prevzame in izpremeni popolnoma. In kake posledice utegne imeti prav ta strast! Nekoč se srečata dva mladeniča na cesti. Prvi je sovražil družega, meneč, da mu on streže po življenju, kar pa ni bilo res. Ko ga torej prvi pozdravi iz same uljudnosti in mu vošči dobro jutro — bilo je še zgodaj in temačno — tedaj pograbi onega neznanška jeza in vse črne misli, katere je gojil kedaj do tovariša, se mu hipoma obnové v glavi. Hudi duh mu vdihne osodno misel: „Maščuj se, ubij ga!“ In mladenič ne pomisli nič — slepo se uda strasti, potegne nož in plane nad nedolžnega tovariša. Umoril ga je na mestu in potem zbežal kakor Kajn v tujino. Pravica ga je iskala, a dobiti ga ni bilo, ker priče ni bilo. Pa nesrečnež je imel silno veliko kazen že sam v sebi. Vest, to je ona preganjalka, ki kaznuje tudi tam, kamor roka pravice doseči ne more. Grizeča vest je spremljala nesrečneža po daljni Ameriki in mu ni dala pokoja noč in dan. Po dnevni pri delu mu je bila podoba umorjenega pred očmi, po noči v spanji ga je videl. Prestati mu ni bilo in že večkrat je mislil na to, da bi sel domov in se izročil sodnji. Pa — je mislil — morebiti bo ponehalo. A motil se je. Minulo je leto, eno, dve, tri itd. — toda vest je pekla še vedno. In po 30. letih še le se zdravi nesrečnež, gre domov ter se izroči pravici. To naj bi si zapomnili naši mladeniči; varovali se — in ne dali se preslepiti oni tako grdi in tako hudi strasti — jezi!

Jeza in nje pogubna posledica. Pred kratkim je Italijan vrgel v jezi svojega sovražnika na tla, nastavil mu meč na prsi in v jezi mu zagrozil, da ga umori, ako ne kolne Boga. V strahu za svoje življenje, res izusti nagovarjanec bogokletnih besedi, hudobnež pa mu ob enem porine meč v srce. V bogokletje ga je napeljal zato, da mu usmrti dušo in telo. Gorostasna, da satanska prikazen!

L. P.

Listek.

Milostni tržaški škof Andrej Marija Sterk, zdraveč se na Slatini, je tam še huje zbolel. 28. p. m. iz Gradca poklicani zdravnik je izjavil, da ima hudo želodčevo mrzlico. — Slovenci, zelo se je bati za življenje tega Trstu v sedanjih razmerah neobhodno potrebnega škofa; moža najzlahnejega čuvstvovanja. Zato molite zanj! — Ko pridemo bolj do peresa, izpregovorimo morda dve tri besede o zadnjih dveh tržaških škofih: msgr. Glavini in pa Sterku. Radi bi takrat znamovali svoje stalo za podobne razmere; Slovencem pa prižgali nekoliko luči o teh obeh znamenitih možeh svojega rodu.

Dar.

Po č. g. kapelanu Franu Krošelj na Laškem — neimenovanec za kruhe sv. Antona 6 kron